

”Mikään ei ole lyhyessä ajassa muuttanut maailmankatsomustani niin paljon kuin päivä Slush-tapahtumassa.”
– Reijo Karhinen, OP-ryhmän pääjohtaja vuoden 2014 Slushista

Mike Rothenberg oli saapunut Piilaaksosta. Miken mukaan virtuaalitodellisuuden kanssa ollaan nyt samassa pisteessä kuin www:n kanssa vuonna 1995. Toisin sanoen markkina on juuri räjähtämässä käsiin. Miken pääomasijoitusfirman tavoitteena oli tehdä tälle vuodelle 20 sijoitusta. Marraskuun alkuun niitä oli kuitenkin tehty jo 30. Ja sijoitusrahaa kyllä riittää edelleen, vaikkapa suomalaisille yrityksille, mutta rivien välistä kuuluu myös houkuttelua tulla sitten Piilaaksoon, jos menestyksen todennäköisyyttä ja kokoluokkaa halutaan kasvattaa.

Teksti ja kuvat: Ari Laitala

PINNAN ALLA KYTEE IHME

MARRASKUUN TOISELLA VIIKOLLA Helsinki nousi viikon ajaksi maailman startup-pääkaupungiksi. Taitava markkinointi väkine todistuksineen herätti myös allekirjoittaneen halun lähteä tutustumaan aloittavien yritysten ihmeelliseen maailmaan. Miten tämä ”Loskaksi” nimetty tapahtuma marraskuisessa vesisateisessa Helsingissä on voinut nousta oman alansa ehdottomaan eliittiin?

Pienen median edustajana akkreditoituminen ei kuitenkaan ole läpihuutojuttu. Hakemuksen jälkeen kuluu päiviä ja päiviä ilman, että kuuluu mitään. Käyn jo heittämässä kirveen kaivoon. Lopulta saan kuitenkin viestin, jossa minulta kysellään tarkempia suunnitelmia siitä, millaista juttua olen kirjoittamassa. Vastaan, että ”Maankäyttö- ja kiinteistöala tarjoaa valtavan potentiaalín uudelle yritystoiminnalle, varsinkin nyt alkaneella avoimen datan aikakaudella.

Ala on kuitenkin hidasliikkeistä ja monin osin julkissektorivetoista, eikä yrittäjyyttä tuoda alan koulutuksessakaan riittävästi esille.” Kahden tunnin ja seitsemän minuutin päästä saan viestin, jossa minut toivotetaan tapahtumaan tervetulleeksi.

MITÄ IHMETTÄ TÄÄLLÄ TAPAHTUU?

Slushiin saapuessani minulla ei kuitenkaan vielä ole tarkempaa ajatusta tästä jutusta. Ajattelen, että tilaisuus, tunnelma ja ajatukset tempaiskoot mukaansa. Varsin pian päällimmäiseksi nousee kysymys: Miten tähän on tultu? Itse tapahtumakin on vaikuttava, mutta ennen kaikkea: mistä nämä kaikki startupit ovat tänne ilmestyneet. Mukana on noin 1 500 aloittavaa yritystä, josta noin 2/3 Suomesta. Ei tällaisesta ollut tietoaakaan vielä viitisen vuotta sitten.

Kun ensimmäinen Slush järjestettiin 2008, oli tapahtumapaikkana kulttuuritehdas Korjaamo – siis ne ”takahuonemat” siellä Töölön ratikkahalleilla. Nyt suurin osa Messukeskuksesta on käytössä ja tapahtuma loppuunmyyty.

Vaikka erilaista yrityshautomo ja -kiihdyttämötoimintaa on ollut laajemmassa mitassa jo ainakin tämän vuosituhannen alusta, on isompi kulttuurinmuutos aivan viime vuosien perua. Liiottelematta voidaan sanoa, että maahamme on kaikessa hiljaisuudessa rakentunut melkoinen startup-kulttuuri. Muutama pelialan tähdenlento on toki valaissut pinnan alla kytenyttä kehitystä, mutta ne ovat todellakin olleet vain jäävuoren huipun huippuja. Kun asioihin halutaan perspektiiviä, on Slush vaikuttava todiste mittakaavasta, johon asiat ovat lyhyessä ajassa kehittyneet.

Miten tähän on siis tultu? Slushilla ja vastaavilla pienemmillä tapahtumilla on toki ollut oma merkityksensä, kuten myös em. mainitulla hautomotoiminnalla. Siihen en kuitenkaan usko, että korkeakoulukentän yrittäjyyskurseilla ja yrittäjyyskasvatuksella yleisestikään olisi tässä sen suurempaa merkitystä. Koulutus luo toki osaltaan edellytyksiä hyvään substanssiosaamiseen, mutta sen tarkoituksena on edelleenkin palvella suurempia yrityksiä ja julkissektorin työllisyystarpeita. Jos ei olisi, olisi se organisoitu aivan toisella tapaa. Ehkäpä korkeakoulutuksen suurin anti tässä on ollut se, että on tarjottu paikkoja ja tiloja, joissa on voitu tehdä ja ottaa ohjat tarvittaessa myös omiin käsiin. Aalto-yliopiston Design Factory on tällaisesta toiminnasta erinomainen ja suhteellisen varhainenkin esimerkki.

SUKUPOLVIKYSYMYS?

Mitenkään ei ole mahdollista välttyä ajatukselta, etteikö tässä olisi yhtymäkohtaa myös kasvavaan akateemiseen ja vastavalmistuneiden työttömyyteen. AKAVAn tuoreimpien tilastojen mukaan ikävä kehitys ei näytä millään pysähtyvän. Päinvastoin. Insinöörien työttömyysmäärä huitelee 7 000:n ja diplomi-insinöörin kunnan noin 3 000:n työttömän korvilla. Ns. piilotyöttömyys tuonee tähän vielä roiman lisän päälle. Nämä ovat karkeitakin lukuja ja kertovat koulutuksen inflatoitumisesta. (Mielenkiintoisena yksityiskohtana kuitenkin todettakoon, että ainakin diplomi-insinöörin kunnassa vastavalmistuneiden työttömyys näyttää pysyneen paremmin aisoissa kuin varttuneemman ammattikunnan.)

Startup-kulttuurin nousun taustalla voi siis olla laajempikin kollektiivinen huoli siitä, että Suomi ei pitkiin aikoihin – jos koskaan – pala sellaiselle kasvurallalle, jossa lähimainkaan kaikille halukkaille löytyisi koulutusta vastaavaa työtä. Ehkäpä vuodesta toiseen jatkuva uutisointi siitä, kuinka prosenttiin viritetyt talouden kasvuo-dotukset osoittautuvat yli-optimistisiksi, vaikuttavat alitajunnassa myös. Lisäksi entistä useammin näkee ennustuksia siitä, kuinka Euroopan kohtalona on vähitellen hiipua unohdetuksi syrjäiseksi ja ikääntyväksi maailmankolkaksi, joka ei globaalissa talouskilpailussa pärjää. Pakolaisaallot ja terrorismin vitsaus näyttävät lyövän vain lisää löylyä tällaisille ennustuksille.

Mutta voihan se olla, että jossain vaiheessa tulee mitta täyteen tämän taloussynkistelyn kanssa. Ainakin nuorisolla tuntuu tulevan (jos sitä koskaan on ollutkaan). Se ei ole ihme. Heillä on kaikista eniten menetettävää. Kokonainen työelämä. Ja vaikka kaikista ei yrittäjiä tulisikaan, on yrittäjäkokemus kullakin arvoista. Kaikista

”Maahamme on kaikessa hiljaisuudessa rakentunut melkoinen startup-kulttuuri.”

eniten tässä maassa onkin pulaa sisäisistä yrittäjistä; siis toisen palveluksessa olevista työntekijöistä, joilla syystä tai toisesta on paloa yrittäjämäisiin toimintatapoihin.

Uusia Nokioita ei Suomeen välttämättä koskaan enää tule. Startup-kulttuuri voi kuitenkin synnyttää laajan ekosysteemi-verkoston eri toimialoille. Tällaiseen mahdollisuuteen viittaa yritys-kiihdyttämö Nestholman toimintaidea. Ajatuksena on, että suuryritykset ja startupit tarvitsevat toisiaan. Käytäntö, jossa suuryritykset ostavat lupaavia startupeja ei ehkä olekaan ideaalinen. Se, mikä teki startupista erikoisen ja kiinnostavan, häviää pian suuryrityksen syleilyssä.

ENTÄPÄ SE MAAILMANKATSOMUS

Vaikka en ehdi siviilitöiden johdosta kovinkaan perusteellisesti tutustua päivien tarjontaan, on kokemus odotetunlainen – siis mullistava. Ehkä onnistun vetämään juuri minulle oikeasta narusta, mutta ensimmäinen päivän alkuillasta pidetty virtuaalitodellisuussessio muuttaa maailmankatsomustani ehkä enemmän kuin mikään muu kaksituntinen. En meinaa edes maltaa istua session loppuun, sillä aivan heti on päästävä kokeilemaan näitä juttuja. Vielä samana iltana olenkin jo onnellinen VR-näyttölaitteen omistaja. Me maanmittarit olemme melkein kuin kotikentällä tilojen, paikkojen ja mallinnuksen kanssa. Ehkäpä näin voisi olla myös virtuaalisella puolella. Nyt vaan sitten bisnesidea hieromaan!

Lopuksi mieleen jää vielä yksi Slushin äärimmäisen taitavan markkinoinnin koukuista: ”Suomen suurin yritys vuonna 2025 on vielä perustamatta.” Voi olla. Väite ei ole mielestäni erityisen epäuskottava. Ehkäpä uusi Nokia on sittenkin mahdollinen. Ehkäpä se voisi syntyä virtuaalitodellisuuden alueelle ☺.

Nokian ihmekamera OZO tuotiin näyttävästi lavalle ja myös itse esittely oli taiten rakennettu – kuinkas muuten. Kameran pitäisi olla tätä luettaessa jo markkinoilla. Hinnan on kuitenkin arveltu nousevan jopa viisimääräiseksi!